

Falu
kommun

Konstpolicy för Falukommun

Antagen av kommunfullmäktige 2023-10-12 §195

Konstpolicy för Falu kommun

Inledning

En övergripande konstpolicy, tydliga riktlinjer och utarbetade rutiner ger konstverksamheten kontinuitet och utgör en grund för Falu kommuns gemensamma arbete med offentlig konst. Det säkerställer att kommunens arbete med konst blir till nytta för Faluborna. Detta dokument består av Falu kommuns konstpolicy. *Riktlinjer för konst* och *Rutiner för konst* finns i separata dokument.

Konst i Falu kommun

Falu kommun driver ett långsiktigt arbete för hållbar utveckling genom att verka för de globala målen i Agenda 2030. Konstverksamheten i Falu kommun bidrar till en hållbar stadsutveckling och minskad ojämlikhet genom att göra konst och konstnärlig gestaltning tillgänglig för alla Falubor och besökare. Falu kommuns konstsamling finns utplacerad i kommunens många offentliga miljöer och fastigheter. I samlingen ingår både byggnadsanknuten – eller fast – konst och lös konst.

Pontus Ersbacken, Skeppet 2021. Foto: Henrik Hansson

Falugrafikernas tradition bärs idag vidare genom Falu konstgrafiska verkstad (FKV) och det kommunala galleriet visar samtidsgrafik tillsammans med andra uttryck och tekniker, av både nationella och internationella konstnärer. Sedan 2014 gäller enprocentsregeln för konst vid ny-, till- och ombyggnation i Falu kommun. Det innebär att en procent av kostnaden för byggprojekt som överskrider fem miljoner ska gå till konstnärlig gestaltning.

Bibbi Forsman, Vårfåglar 2021. Foto: Henrik Hansson

Konstpolicy, riktlinjer och rutiner

Konstpolicyen är kommunens gemensamma mål och vision för den offentliga konsten. Den preciserar och utökar beslutet om enprocentsregeln från 2014. Riktlinjerna utgår från konstpolicyen, och förtydligar hur arbetet med både byggnadsanknuten konst och lös konst i Falu kommun organiseras, och hur visionen i konstpolicyen implementeras i samverkan mellan berörda aktörer. Rutiner tydliggör på mer detaljerad nivå hur detta arbete utförs i det löpande arbetet på förvaltningarna.

Konstpolicy bereds av kultur- och fritidsnämnden och beslutas sedan i kommunfullmäktige; Riktlinjer bereds i kultur- och fritidsnämnden och antas av kommunstyrelsen; Rutiner antas av respektive förvaltningschef i samverkan med andra berörda förvaltningschefer.

Konstpolicy ses över vart femte år och Riktlinjer vart tredje år. Rutiner uppdateras vid behov.

Begrepp

Byggnadsanknuten konst/fast konst

Med byggnadsanknuten eller fast konst menas den konst som är "beställd eller inköpt för permanent platsspecifik placering i offentlig miljö och som huvudsakligen tillkommit genom enprocentsregeln." (Statens konstråd)

Lös konst

Med lös konst avses de konstverk som placeras ut i kommunens fastigheter och lokaler, men som inte är tillkomna genom ett konstprojekt. I de flesta fall är det inramade verk, men det kan också vara skulpturer, installationer, textila verk och liknande.

Gestaltad Livsmiljö

2018 antog riksdagen nationella politiska mål under namnet *Gestaltad livsmiljö*. En helhetssyn på den gestaltade livsmiljön och samverkan mellan olika aktörer, är kärnan i den nya politiken för arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Politiken utgår också från allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara.

Enprocentsregeln

Enprocentsregelns princip innebär att en procent av bygg- eller investeringsbudgeten för ett eller flera byggprojekt avsätts till konstnärlig gestaltning. Enprocentsregeln är en vanligt förekommande modell för finansiering av konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer i Sverige. Den formulerades för första gången 1937 och är ett verktyg för att långsiktigt skapa ett ekonomiskt utrymme för konstnärlig gestaltning vid planering och byggande av offentliga miljöer. Syftet med enprocentsregeln är att skapa förutsättningar i samhället för samtidskonst.

Eva Fornåå, Möt djuren 2017. Foto: Falu kommun

Konstprojektledare, projektägare och verksamhet

- Med *konstprojektledare* avses den person utsedd av kultur- och fritidsförvaltningen att leda arbetet med ett konstprojekt. Konstprojektledaren har konstkompetens.

- Med *projektägare* avses den förvaltning eller det bolag där investeringsmedel är budgeterade.
- Med *verksamhet* avses den funktion för vilken byggprojektet genomförs. Konstprojekt på allmän plats kan sakna funktionen verksamhet.

Lovisa Johansson, Sol-linjer 2015. Foto: Henrik Hansson

Konstpolicy

Enprocentsregelns tillämpning i Falu kommun

Byggprojekt

För byggprojekt där upphandlad entreprenadsumma överstiger 5 mnkr, ska medel motsvarande 1% av entreprenadsumman reserveras för konstnärlig gestaltning. Genom enprocentsregeln skapas förutsättningar för samtidskonst i Falu kommun. Typ av konstnärlig gestaltning som ska belasta byggprojektet är konst på, i och i anslutning till byggnad. Byggprojekt som främst avser tekniska åtgärder för att förbättra lokalens funktion, ska inte föranleda konstnärlig utsmyckning.

Allmän plats

För nyetablering och utveckling av allmänna platser, såsom parker, torg och stadsrum, avsätter kommunfullmäktige investeringsmedel.

Kommunala bolag

Falu kommun rekommenderar även de kommunala bolagen att tillämpa enprocentsregeln. I de byggprojekt där de väljer att använda enprocentsregeln, kan de vända sig till kultur- och fritidsförvaltningen för stöd och frågor eller för att beställa en konstupphandling.

Ansvarsfördelning

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för konstnärlig kvalitet, konstnärlig kompetens och slutresultat. Det finansieras genom att motsvarande 15 % av konstprojektets budget avsätts för konstprojektledning, administration och särskilda underhållsinsatser utöver normal skötsel. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för konstprojektets detaljbudget och har full rådighet över densamma.

Projektägaren – Serviceförvaltningen, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen eller kommunalt bolag – ansvarar för (byggnads)teknisk kvalitet. Serviceförvaltningen, i sin roll som byggherre, lägger sin tid i projektet, som sedan hyresregleras. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen eller kommunalt bolag bidrar, utöver den budgeterade summan för konstprojektet, med sin egen tid och kompetens. Projektägaren har möjlighet att påverka konstprojektet genom deltagande i urvalsprocess och efterföljande konstprojektmöten.

Demokrati och delaktighet i projekten garanteras genom verksamhets eller referensgrupps deltagande i utformande av konstprogram, urvalsprocess samt eventuella ytterligare processer. Vid alla beslut som rör barns livsmiljöer, beaktas barnets bästa.

Samverkan

Serviceförvaltningen, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar gemensamt för genomförande av konstprojekt. En förutsättning för att den offentliga konsten på bästa sätt ska kunna bidra till den gestaltade livsmiljön, är att den blir en del av stadsutvecklings- och samhällsbyggnadsprocesserna. Kontinuerlig samverkan mellan utsedda representanter från berörda förvaltningar säkerställer långsiktig planering av enprocentsprojekt genom årliga planeringsmöten. Förvaltningarna ansvarar *gemensamt* för att konsten inkluderas i processerna i rätt tid.

Konstnärlig kvalitet

Konstnärlig kvalitet är avgörande vid inköp av konst och Falu kommun har en öppen hållning gentemot

konstnärliga uttryck och praktiker. Konst köps in från professionella konstnärer, lokala, nationella och internationella. Konstnärlig variation och bredd i enprocentsprojekt säkerställs genom att konstkompetens i urvalsgrupper varierar.

Konstnärlig frihet

Falu kommun följer principen om "en armlängds avstånd" i arbetet med den offentliga konsten, i enlighet med FN:s stadgar om konstnärliga fri- och rättigheter: *"Konstnärlig kreativitet är nödvändig för utvecklingen av levande kulturer och fungerande demokratiska samhällen."* Urvalsgrupper består av sakkunniga tjänstepersoner och konsulter.

Den konstnärliga friheten värnas i varje projekt i enlighet med Sveriges antagna nationella mål för kultur *"att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund"*.

Konstsamling

Kultur- och fritidsnämnden avsätter årligen investeringsmedel för inköp av lös konst. Denna konst blir del av Falu kommuns konstsamling. Merparten av den lösa konsten lånas ut till kommunens verksamheter. Den förvaltning som lånar konst svarar för att hantera den på ett ansvarsfullt sätt.

Tillgänglighet i det offentliga rummet

Konst tillkommen genom konstprojekt, placeras på tillgängliga platser i anknytning till de byggnader som uppförs eller på allmän plats. Val av placering görs gemensamt av projektägare, kultur- och fritidsförvaltningen och verksamhet, om sådan finns. Den lösa konsten kan utlånas både till publika utrymmen och mer privata miljöer som enskilda kontor i Falu kommuns fastigheter.

Konstregister

All konst är märkt med ett löpnummer för identifiering och finns registrerad i kommunens konstregister.